

96/1/EG ⁽¹⁾ een lans heeft gebroken) — wordt nagegaan

⁽¹⁾ PB C 155 van 21.6.1995.

in hoeverre het mogelijk is om die grenswaarde gelijk te schakelen met de grenswaarde die voor alle andere dieselmotoren is vastgelegd.

Brussel, 9 september 1998.

*De voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

T. JENKINS

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij” ⁽¹⁾

(98/C 407/06)

De Raad heeft op 6 februari 1998 besloten, overeenkomstig artikel 100 A van het EG-Verdrag, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De Afdeling voor industrie, handel, ambacht en diensten, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 8 juli 1998 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Moreland.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 357e Zitting (vergadering van 9 september 1998) het volgende advies uitgebracht, dat met 93 stemmen vóór, drie tegen, bij twee onthoudingen is goedgekeurd.

1. Inleiding: het Commissievoorstel

1.1. De onderhavige ontwerprichtlijn is een uitvloeisel van de reacties op het Groenboek van de Commissie van 1995 ⁽²⁾, maar is tevens het jongste onderdeel van het wetgevingsprogramma dat volgde op het originele Groenboek over auteursrecht en de informatiemaatschappij dat in 1988 werd uitgebracht ⁽³⁾. Waarschijnlijk vormt dit ontwerp het belangrijkste voorstel tot op heden.

1.2. Met het ontwerp worden twee fundamentele doelstellingen nagestreefd. In de eerste plaats wil de Commissie de uit het Groenboek voortvloeiende harmonisatie van het auteursrecht en de naburige rechten voortzetten. In de tweede plaats wil zij de inhoud van de in december 1996 in Genève gesloten verdragen van de WIPO (World Intellectual Property Organization) inzake auteursrecht, uitvoeringen en fonogrammen in Gemeenschapsrecht omzetten.

1.3. Over het algemeen stroken de voorstellen met de opmerkingen die het Comité eerder over het Groenboek maakte, alsook met de WIPO-verdragen. De Commissie heeft voor een viervoudige benadering gekozen en streeft naar:

1.3.1. handhaving van de goede werking van de interne markt;

1.3.2. behoud van maximale souplesse voor de lidstaten in het licht van het subsidiariteitsbeginsel;

1.3.3. bescherming van intellectuele-eigendomsrechten, met name wat on-line-inhoud betreft;

1.3.4. evenwicht tussen de bescherming van de intellectuele eigendom enerzijds en de rechten van de gebruikers en het publiek in het algemeen anderzijds.

1.4. De centrale vraag in de discussie luidt in hoeverre de afzonderlijke lidstaten de vrijheid moeten hebben om het uitsluitende karakter van het geharmoniseerde auteursrecht en de naburige rechten in te perken. Met andere woorden, in het huidige ontwerp beschikken zij over een ruime discretionaire bevoegdheid om inhoud en omvang van de uitzonderingen op exclusiviteit vast te stellen. Deze betreffen o.a. fotokopieën, niet-commercieel gebruik ten behoeve van visueel gehan-

⁽¹⁾ PB C 108 van 7.4.1998, blz. 6.

⁽²⁾ „Auteursrecht en naburige rechten in de informatiemaatschappij”, COM(95) 382 def. van 19.7.1995; ESC-advies 91/96, PB C 97 van 1.4.1996.

⁽³⁾ „Groenboek over het auteursrecht en de technologische uitdaging — problemen op het gebied van auteursrecht die een snel ingrijpen vergen” COM(88) 172 def. van 7.6.1998; PB C 71 van 23.3.1989.

dicapte of gehoorgestoorde personen, nieuwsrapportages en leveringen aan bibliotheken en soortgelijke voor het publiek toegankelijke informatiecentra. De Commissie probeert in wezen de juiste weg te vinden tussen enerzijds vrije handel en anderzijds niet-inmenging in de aangelegenheden van de lid-staten op het gebied van culturele diversiteit.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Onderhavig voorstel moet worden bekeken in het licht van het streven van de Commissie naar evenwicht, waarbij zij in de eerste plaats wil voorkomen dat door de uitzonderingen significante obstakels voor de intracommunautaire handel worden gehandhaafd of gecreëerd. Als zodanig strookt haar benadering met de opvatting van het Comité over het Groenboek van 1995. Gegeven de ingewikkeldheid van en de verschillen tussen de nationale wetgevingen benadrukte het Comité indertijd dat er prioriteiten moeten worden gesteld.

2.2. Dat heeft de Commissie inmiddels gedaan, hetgeen juist is met het oog op de complexiteit van dit onderwerp, de tijd die met het opstellen van EG-wetgeving gemoeid is en de nadruk die zij terecht op het voorkomen van belemmeringen voor de interne markt legt. De moeilijke kwesties die in dit verband spelen, moeten echter worden geregeld, en wel zo snel mogelijk indien zij een belemmering voor de interne markt dreigen te vormen.

2.3. Het Comité is van mening dat de bepalingen van de ontwerp-richtlijn die er uitsluitend toe dienen gedeelten van het WIPO-verdrag in Gemeenschapsrecht om te zetten, geen wijziging behoeven.

2.4. Het kan zich dus op hoofdlijnen in het voorstel vinden, maar wil daarbij wel een aantal specifieke opmerkingen maken. Artikel 5 van het ontwerp vormt onmiskenbaar de bepaling die het zorgvuldigst moet worden onderzocht.

3. Bijzondere opmerkingen

3.1. *Considerans*

3.1.1. De inleidende overwegingen zijn te talrijk. Een aantal ervan vormen slechts een herhaling en moeten worden geschrapt. Andere vormen een uitleg van of aanvulling op de tekst en dienen in de artikelen van de richtlijn te worden opgenomen.

3.2. *Artikel 1, lid 2*

3.2.1. Voor het woord „anders” (eerste regel) kan wellicht het woord „uitdrukkelijk” worden ingevoegd. Op die manier worden meningsverschillen voorkomen

over de vraag of oudere bepalingen automatisch door jongere opzij worden geschoven.

3.2.2. Het Comité stelt voor dat de Commissie een codificatierichtlijn opstelt, zodat alle EG-wetgeving betreffende auteursrecht en naburige rechten in één document wordt samengevoegd. De gebruikersvriendelijkheid is daarbij stelling gebaat.

3.3. *Artikel 2*

Deze bepaling vormt een weergave van en is in overeenstemming met de richtlijn inzake het verhuurrecht⁽¹⁾. Wat het reproductierecht betreft, is voor veel lid-staten het belangrijkste nieuwe element dat dit recht zich tot zowel tijdelijke als duurzame reproductie dient uit te strekken. Dit is een goede zaak: de informatiemaatschappij zal alleen worden gestimuleerd wanneer de rechthabende uitsluitend het gebruik voor commerciële doeleinden van zijn on line beschikbare werk kan controleren. Doorgaans zal dit gebruik met behulp van tijdelijke kopieën plaatsvinden.

3.4. Voor uitzending via meerdere kanalen is geen exclusief recht toegekend.

3.5. *Artikel 3*

In artikel 3, lid 1, probeert de Commissie in zeer zorgvuldig gekozen bewoordingen een definitie te geven van het uitsluitend recht van de auteursrechthebbende om elke on-line-publicatie van een werk toe te staan of te verbieden. Dit recht omvat, maar is niet beperkt tot het toegankelijk maken van het werk via het World Wide Web. Voorkomen dient te worden dat de definitie door de stand der technologie wordt achterhaald. Dit geldt met name voor het gebruik van intelligente functies („agents”) en van „push” i.p.v. „pull”-technologie. „Push”-technologie betekent dat kopieën van werken door middel van pro-actief gebruik van technologie toegankelijk worden gemaakt voor de web-gebruikers, zonder dat dezen dat zelf via een browser hoeven te vragen.

3.6. *Artikel 4*

3.6.1. Deze bepaling betreft het distributierecht, te weten het recht om de verspreiding van kopieën van een werk te controleren. De belangrijkste juridische kwestie die in dit verband speelt, behelst de geografische reikwijdte van het uitputtingsbeginsel wanneer een exemplaar voor het eerst wordt verkocht: is het recht dan uitsluitend binnen de Gemeenschap of wereldwijd

⁽¹⁾ „Richtlijn 92/100/EEG van de Raad van 27 november 1992 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom”, PB L 346, blz. 61 van 27.11.1992: ESC-advies 876/91, PB C 269 van 14.10.1991, blz. 54.

uitgeput? Waar het dus om draait, is of een kopie, die legaal in een derde land is vervaardigd en waarvoor aldaar een verkooplicentie bestaat, zonder toestemming van de houder van dezelfde rechten voor de Gemeenschap vanuit dat land in de EG mag worden geïmporteerd. Dit onderwerp is met name van belang voor zogenaamde „parallelimporten” vanuit de Verenigde Staten, waar b.v. CD's voor consumentengebruik vaak goedkoper zijn dan in de Gemeenschap.

3.6.2. Gegeven de huidige marktsituatie, en met name het feit dat andere belangrijke handelsblokken soortgelijke regelingen kennen, is het Comité het met de Commissie eens, de werking van het uitputtingsbeginsel tot de Gemeenschap te beperken en dus niet op de handel met derde landen toe te passen. De desbetreffende formulering dient omwille van de duidelijkheid wel te worden aangescherpt. Eenzelfde formulering als nu wordt voorgesteld is terug te vinden in de richtlijn inzake de harmonisatie van het merkenrecht en heeft b.v. processen en verwarring in de hand gewerkt, hetgeen moet worden vermeden.

3.6.3. Het Comité stelt derhalve voor, een lid 3 aan artikel 4 toe te voegen:

„Het distributierecht wordt niet uitgeput door verkoop of andere eigendomsoverdracht buiten de Gemeenschap van het origineel van een werk of van een kopie daarvan, met of zonder toestemming van de rechthebbende.”

3.6.4. Er kan evenwel worden overwogen, het toepassingsgebied van het uitputtingsbeginsel uit te breiden, maar dan uitsluitend op basis van wederkerigheid en via onderhandelingen die erop zijn gericht dat werken en kopieën ervan die uit de Gemeenschap afkomstig zijn ook in de desbetreffende derde landen op faire en gelijke behandeling kunnen rekenen.

3.7. Artikel 5

In dit artikel worden de uitzonderingen op het uitsluitend karakter van de in de artikelen 2 en 3 genoemde rechten opgesomd.

3.7.1. Artikel 5.1

3.7.1.1. De eerste uitzondering betreft „tijdelijke handelingen, bestaande in een reproductie” en maakt het mogelijk dat kopieën van een werk kortstondig worden opgeslagen in b.v. stations tussen een web-server en de computer met web-browser van de eindgebruiker. De vraag is in hoeverre tijdelijke reproductie al dan niet „zelfstandige economische betekenis” heeft. Wellicht moet duidelijker worden geformuleerd dat deze aanduiding in dit verband betrekking heeft op het gebruik van een werk en niet op de doorgifte ervan.

3.7.1.2. Deze bepaling moet worden uitgebreid en verduidelijkt. Reproductie welke in wezen neerkomt op gebruik, zoals het tijdelijk opslaan van programma's of gegevens in het geheugen om het werk te gebruiken of om er toegang toe te krijgen (b.v. tot on-line-databases),

moet aan de toestemming van de rechthebbende worden onderworpen.

3.7.1.3. Dit lid komt in hoge mate overeen met de desbetreffende bepaling van het huidige harmonisatievoorstel van de Commissie inzake aansprakelijkheid in het kader van on-line-activiteiten. Auteursrechtelijke voorschriften vormen niet per se de beste weg om de aansprakelijkheid van de dienstverlener te regelen, want zij hebben betrekking op meer dan uitsluitend intellectuele-eigendoms kwesties. De twee richtlijnen mogen echter niet los van elkaar worden gezien en het is wenselijk dat de aansprakelijkheidsrichtlijn zo snel mogelijk na onderhavige wordt goedgekeurd; beter is nog beide gezamenlijk te behandelen.

3.7.2. Artikel 5, leden 2 en 3

3.7.2.1. In deze leden worden de beperkingen van het in artikel 2 genoemde exclusieve reproductierecht concreet genoemd. De lid-staten zijn bevoegd voor het vaststellen ervan. Het Comité vreest dat de ruime discretionaire bevoegdheid van de lid-staten intracommunautaire handelsdistorsies in de hand zal blijven werken en vindt daarom dat de Commissie er nauwlettend op toe dient te zien dat dit niet gebeurt.

3.7.2.2. De opmerkelijkste uitzondering betreft de reproductie van een geluidsdrager, beelddrager of audiovisuele drager door een natuurlijke persoon voor privé-gebruik. De Commissie beschikt in dit verband over drie mogelijkheden: zij kan

- de regels voor privé-gebruik volledig harmoniseren door toekenning van een absoluut recht, dit toe te staan of te verbieden;
- uitsluitend de regels voor digitaal kopiëren, harmoniseren; of
- de zaak aan de lid-staten overlaten.

3.7.2.3. Het Comité schaaft zich achter de aanpak die de Commissie in punt 6 van de toelichting op artikel 5 schetst: zij zal de marktontwikkelingen op het gebied van digitaal kopiëren voor privé-gebruik van dichtbij volgen en de betrokkenen in de tweede helft van 1998 raadplegen. Deze raadpleging zal met recht zijn geconcentreerd op technologische aspecten en het vinden van een evenwicht tussen rechten en belangen. Het Comité hoopt ook te worden geraadpleegd en zou graag zien dat de raadpleging niet te lang duurt en snel in een Commissievoorstel uitmondt.

3.7.2.4. Ondertussen blijven de lid-staten bevoegd het privé-gebruik te regelen, hetgeen een goede zaak is. Het Comité wil de mensen in de zuivere privé-sfeer liever niet in hun vrijheid beknotten. Het denkt met name ook aan gevallen, waarin privé kopiëren nodig is

voor de bescherming van kinderen (wanneer ouders programma's opnemen om die te kunnen bekijken als de kinderen er niet zijn).

3.7.2.5. De in artikel 5, lid 3 onder b) genoemde beperking ten behoeve van gehoorgestoorden of visueel gebrekkige personen dient tot alle gehandicapten te worden uitgebreid. Deze beperking heeft immers slechts betrekking op niet-commercieel gebruik. De Raad zou de Commissie moeten vragen een wettelijk voorschrift te formuleren om deze uitzondering bindend te maken.

3.7.2.6. De lid-staten kunnen het uitsluitend recht dus zodanig beperken dat de in artikel 5 genoemde handelingen niet meer onder de bescherming van het auteursrecht vallen, of zij kunnen ten aanzien van deze handelingen een systeem van billijke beloning invoeren.

3.7.2.7. Tenslotte bestaan er in de auteurswetgeving van iedere lid-staat veel kleine beperkingen van het reproductierecht als zodanig. Zo kennen sommige lid-staten de beperking dat kleine gedeelten van een werk zonder toestemming kunnen worden gekopieerd ten behoeve van een uitzending, voor het maken van een film van een gebouw, of door toezichthouders om ervoor te zorgen dat medianormen worden nageleefd. Dergelijke kleine beperkingen moeten blijven bestaan, mits zij de intracommunautaire handel niet doorkruisen. Een bepaling in die zin moet aan artikel 5, lid 3, worden toegevoegd.

3.8. Artikel 6

3.8.1. Dit artikel strekt ertoe dat de lid-staten passende rechtsbescherming bieden tegen de vervaardiging en het in het verkeer brengen van apparaten die „slechts een beperkt doel of nut van commerciële betekenis hebben” en welke bedoeld zijn om „doeltreffende technologische voorzieningen die dienen ter bescherming van bij wet verleende auteursrechten onwerkzaam te maken”. Hierbij wordt met name beoogd, kopiëren te voorkomen.

3.8.2. Deze formulering vormt het onvermijdelijke midden tussen enerzijds de wens van de rechthebbende om controle te kunnen uitoefenen over apparatuur met behulp waarvan doorgaans of incidenteel technologische maatregelen kunnen worden omzeild (zo wordt b.v. apparatuur met opnamefaciliteit voor veel legitieme, maar ook voor illegitieme doeleinden gebruikt), en anderzijds het recht van de consument, dergelijke apparatuur binnen de grenzen van het recht te gebruiken.

De Commissie heeft het juiste midden gevonden, maar het verbod dient zich tevens uit te strekken tot „promotie, reclame en marketing” van apparatuur „die speciaal dient tot het onwerkzaam maken” van technologische voorzieningen.

3.9. Artikel 7

Dit artikel strekt ertoe, passende rechtsbescherming te bieden tegen de verwijdering of wijziging van elektronische informatie betreffende het beheer van rechten. Het Comité is het met de Commissie eens dat informatie betreffende het beheer van rechten op basis van vrijwilligheid moet worden geregeld, d.w.z. dat geen formaliteiten mogen worden opgelegd die met de Berner Conventie strijden.

3.10. Artikel 8

3.10.1. Het Comité heeft reeds eerder gepleit voor de opname van „beroepsmogelijkheden” in de auteursrechtwetgeving. Artikel 8 verplicht de lid-staten te zorgen voor „passende sancties en beroepsmogelijkheden met betrekking tot inbreuken op de in deze richtlijn beschreven rechten”. De sancties dienen effectief, proportioneel en afschrikwekkend te zijn. Het Comité beveelt aan de lid-staten te vragen om een gedetailleerdere lijst van beroepsmogelijkheden, inclusief effectieve voorlopige maatregelen en maatregelen die economisch gezien rendabel zijn.

3.10.2. Het Comité dringt er tevens bij de Commissie op aan, nauwlettend in het oog te houden of de lid-staten adequate beroepsmogelijkheden verschaffen, en aan evidente nalatigheid van een lid-staat ruchtbaarheid te geven.

3.11. Artikel 10

Artikel 10, lid 2, dient ter omzetting van een bepaling uit een WIPO-verdrag. Mocht dit tot dubbelzinnigheden leiden, dan dient de Commissie deze uit de wereld te helpen op een wijze die met de verplichtingen ingevolge dit verdrag strookt.

3.12. Artikel 11

Het is een goede zaak dat de Commissie om de drie jaar een verslag over de toepassing van de richtlijn zal voorleggen en dat ook officieel aan het Comité zal richten.

Brussel, 9 september 1998.

*De voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

T. JENKINS